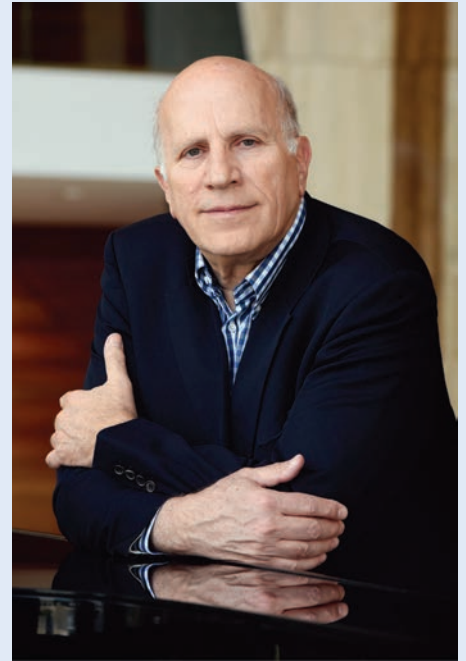

Nemzeti Építés-gazdasági Stratégia 2023–2027

Az Építési és Közlekedési Minisztérium 2023. májusi keltezéssel október végén társadalmi véleménykérésre közreadta a Nemzeti Építés-gazdasági Stratégia 2023–2027 című tervezetét. Mikor jó egy stratégia? Akkor, ha rövid és tömör, a lényegre koncentrál, utat mutat a szakterület jövőbeni kibontakozására és megszabja az irányokat többek között az innováció, a technológia és törvénykezés

céljainak elérésére. Ezekkel a gondolatokkal fogtam hozzá az anyag átnézéséhez. Első átfutásra arra következtetésre jutottam, hogy ez egy szószátyár anyag. Különböző alcímek alatt ismételt és ismételt ugyanazok a témák jönnek elő. Például az a stratégiai cél, hogy minél nagyobb tömegben jelenjen meg a természetes anyagokból összeállított építőanyag, olyanokból, mint a kender, a szalma vagy a vályog. Ezt az anyag túlzott mértékben találja, fontosnak tartja a kendertermesztés növelését és feldolgozó gyárak létesítését, azok romániai importját kiváltandó. Ez egy félreértelmezett protekcionizmus, akárcsak a már bevezetett energiaigényes építőanyagok importjának és exportjának kérdése. Elképesztő piaci beavatkozásnak vagyunk tanúi, a már bevezetett olyan rendelkezések szerint, hogy az exportra szánt termékeket lehetetlenül bonyolult, bürokratikus eljárások, nyilvántartások igénybevételeivel megsarcolják, két évvel ezelőtti áron számoltatják el és ezekre az állam most kreált elővásárlási jogával élhet. Érint ez olyan termékeket, mint a cement, a csempe, a téglá és még egy sor más építőanyag. Az ezeket előállító cégek zömében külföldi tulajdonban vannak, de korszerű technológiájukkal magyar alapanyag felhasználásával, magyar munkaerővel hozzák azokat létre. Cél a gyárak magyar tulajdonba juttatása. Mint tudjuk, már bezárták a Zalakerámiát, és leálltak a Wienerberger téglagyárai is.

Ugyancsak kulcsszerepe van a stratégiai anyagban a szakmunkásképzésnek, melynek célja, hogy a betanított vagy képzetlen munkaerőt képzett szakmunkások váltsák fel. Ezzel nincs is baj, csak nem ártana a megoldás felvázolásával tálalni. Ezzel szemben olyan lehetetlen javaslatokkal állnak elő, mint, hogy legyenek az egyes szakmák kiválóságai „mesterek”, akik a munkájuk mellett félállásban, vagy más keretek között oktassák a szakmunkástanulókat. Hogyan is van ez? A ritka, jó szakmunkást elengedik a munkahelyről? Vagy munkaidő után megy majd tanítani? Hogy van-e ehhez készsége és hogyan osztják meg fizetését, nem esik szó. Mire véljem azt a kitétel, hogy nem kell annyi gyereket felvenni a gimnáziumokba, érettségi után úgyis csak tengenek-lengenek, tehát jobban járnának, ha szakmunkásnak mennek a 8. osztály után. Erről az jutott eszembe, hogy mostanában egyre kevesebb a gimnáziumi tanár, talán a maradót tanárlétszámhoz kellene alakítani a gimnáziumba felvehető gyerekek számát.

Szó van a stratégiában nagyon sok más problémakörrel is. Például a feketemunkások arányát 30 százalékról 15 százalékra szeretnék csökkenteni az Üvegkapu rendszeren keresztül. Morfondíroznak a BIM és a mesterséges intelligencia elterjesztéséről, a külfölddel szemben a magántulajdonban lévő lakások arányának csökkentéséről 92 százalékról 70 százalékra, a 3D-s nyomtatásról, az újraélesztendő panelprogramról és sok, valóban hasznos és szükséges dolgról. Csak egy valami zavar, hogy egy fordított folyamatnak vagyunk tanúi. A most megjelent stratégiában benne vannak azok a gondolatok, amelyeket már tavaly közzétettek a a törvénytervezetekben. Talán előbb kellett volna lefektetni és megvitatni a stratégiát és utána összeállítani a törvényeket. A törvények közül egy, az állami beruházásokról szóló törvény már hatályba lépett – miután az Alkotmánybíróság elmeszelte a „szuverén” szakmai vezető elképzeléseit – és közeleg az Építészetéről szóló törvény elfogadása is olyan abszurd alapelvekkel mint a „polgári józslás” és az „építészeti minőség alapelve”. Az egészről felvillan előttem az 1949 és 1989 között működött Országos Tervhivatal rémképe.

Bálint Péter